

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

29.05.2026 № 70/97-р/к

Справа № 1/02-97-25

м. Харків

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» (далі – КП «ХТМ») за результатами діяльності протягом жовтня 2024 року – квітня 2026 року та станом на травень 2026 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з постачання теплової енергії в межах території м. Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області, на якій розташована система тепlopостачання, яка перебуває в господарському віданні КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

КП «ХТМ» здійснило нарахування ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ - ПІДПРИЄМЦЮ КУЧЕРЕНКУ ВОЛОДИМИРУ АНАТОЛІЙОВИЧУ (далі – ФОП КУЧЕРЕНКО В.А., Заявник) плати за послугу з постачання теплової енергії без врахування показників прийнятого до експлуатації засобу вимірювальної техніки.

За результатами розгляду справи № 1/02-97-25 такі дії КП «ХТМ» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

На КП «ХТМ» накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/02-97-25 про порушення КП «ХТМ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань від 12.05.2026 № 70-03/313-П

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відділенням 03.02.2025 отримано заяву адвоката ПАНАСЮКА ІВАНА ВІКТОРОВИЧА (далі - адвокат Панасюк І.В.) в інтересах ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ - ПІДПРИЄМЦЯ КУЧЕРЕНКА ВОЛОДИМИРА АНАТОЛІЙОВИЧА від 03.02.2025 № 03/02-01 (вх. від 03.02.2025 № 70-01/8-АМ) (далі - Заява) про порушення КП «ХТМ» законодавства про захист економічної конкуренції.
- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 29.05.2025 № 70/114-рп/к (далі – Розпорядження № 70/114-рп/к) розпочато розгляд справи № 1/02-97-25 за ознаками вчинення КП «ХТМ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (далі – Справа).
- (3) Копія Розпорядження № 70/114-рп/к направлена Відділенням супровідним листом від 29.05.2025 № 70-02/3308е (рекомендоване поштове відправлення № 0601152630259) за місцезнаходженням КП «ХТМ» (*станом на дату направлення листа*): (*інформація, доступ до якої обмежено*). Рекомендоване поштове відправлення № 0601152630259 було вручене Підприємству 02.06.2025, що підтверджується повідомленням про вручення поштового відправлення.
- (4) Листом від 29.05.2025 № 70-02/3307е (рекомендоване поштове відправлення № 0601152629773) Відділення повідомило адвоката Панасюка І.В. про початок розгляду Справи. Рекомендоване поштове відправлення № 0601152629773 вручене адвокату Панасюку І.В. 03.06.2025, що підтверджується повідомленням про вручення поштового відправлення.
- (5) Відділенням до КП «ХТМ» була надіслана вимога від 16.04.2026 № 70-02/2841е про надання інформації, відповідь на яку надана листом КП «ХТМ» від 24.04.2026 № 12-90/7892 (вх. від 24.04.2026 №70-01/1842).
- (6) Відділення рекомендованим поштовим відправленням R067171810440 за місцезнаходженням КП «ХТМ»: (*інформація, доступ до якої обмежено*) листом від 13.05.2026 № 70-02/3547е направило копію подання від 12.05.2026 № 70-03/313-П з попередніми висновками у Справі та інформацію щодо дати, часу та місця розгляду Справи. Копія подання від 12.05.2026 № 70-03/313-П з попередніми висновками у Справі отримана КП «ХТМ» 15.05.2026, що підтверджується повідомленням про вручення поштового відправлення.
- (7) Відділення рекомендованим поштовим відправленням R067171812531 за місцезнаходженням адвоката Панасюка І.В.: (*інформація, доступ до якої обмежено*) листом від 13.05.2026 № 70-02/3545е направило копію подання від 12.05.2026 № 70-03/313-П з попередніми висновками у Справі та інформацію щодо дати, часу та місця розгляду Справи. Копія подання від 12.05.2026 № 70-03/313-П з попередніми висновками у Справі отримана адвокатом Панасюком І.В. 20.05.2026, що підтверджується повідомленням про вручення поштового відправлення.

2. СТОРОНИ У СПРАВІ

ЗАЯВНИК

- (1) ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ КУЧЕРЕНКО ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ (далі – ФОП КУЧЕРЕНКО В.А., Заявник) зареєстрований в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР) (*інформація, доступ до якої обмежено*), дата запису: (*інформація, доступ до якої обмежено*), номер запису: (*інформація, доступ до якої обмежено*). Реєстраційний номер

облікової картки платника податків – *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

- (2) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ФОП КУЧЕРЕНКО В.А. є суб'єктом господарювання.
- (3) У Заяві ФОП КУЧЕРЕНКО В.А. зазначає що КП «ХТМ» здійснює йому нарахування за теплову енергію без урахування показників встановленого приладу обліку теплової енергії.

ВІДПОВІДАЧ

- (4) Згідно з відомостями, які містяться в ЄДР, КП «ХТМ» засноване Харківською міською радою, зареєстроване Департаментом реєстрації Харківської міської ради *(інформація, доступ до якої обмежено)* (дата запису: *(інформація, доступ до якої обмежено)*), номер запису: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (5) Відповідно до Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (6) Відповідно до пункту 2.1. нової редакції статуту КП «ХТМ», затвердженої заступником директора Департаменту - начальником Управління комунального майна та приватизації Департаменту економіки та комунального майна Харківської міської ради *(інформація, доступ до якої обмежено)*, метою діяльності КП «ХТМ» є задоволення суспільних потреб населення міста Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності у якісній тепловій енергії при найменших витратах, одержання прибутку для розвитку підприємства, забезпечення інтересів його працівників та задоволення їх економічних і соціальних потреб. Предметом діяльності КП «ХТМ» є, зокрема, надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води.
- (7) КП «ХТМ», є юридичною особою, має відокремлене майно, яке передане йому на праві господарського відання, самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки в банках, знак для товарів та послуг, фірмовий бланк, печатку та штамп зі своєю назвою.
- (8) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ХТМ» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (9) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (10) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (11) Об'єктом аналізу є КП «ХТМ» - суб'єкт господарювання, який надає послугу з постачання теплової енергії.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (12) Об'єктом аналізу є послуга з постачання теплової енергії (далі - Послуга).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (13) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в т. ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- (14) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (15) У відповідності до п. 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (16) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» визначено, що послуга з постачання теплової енергії є комунальною послугою.
- (17) Відповідно до статті 6 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з постачання теплової енергії є теплопостачальна організація.
- (18) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії, та індивідуальним споживачем, який отримує або має намір отримати послугу з постачання теплової енергії, врегульовані Постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії» зі змінами (далі – Постанова № 830). Також ці правила визначають: вимоги до якості послуги, одиниці виміру обсягу спожитої споживачем теплової енергії, ціну та порядок оплати послуги.
- (19) Послуга в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.
- (20) Таким чином, з урахуванням викладеного, Послуга є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «ХТМ».

3.2.2 Споживчі характеристики

- (21) Відповідно до пункту 4.1.2 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними й експлуатаційними характеристиками тощо.
- (22) Відповідно до пункту 2 статті 21 Закону України «Про житлово - комунальні послуги» виконавець послуги з постачання теплової енергії повинен забезпечити постачання теплоносія безперервно, з гарантованим рівнем безпеки, обсягу, температури та величини тиску. Параметри якості теплової енергії повинні відповідати нормативним документам у сфері стандартизації.

3.2.3 Умови споживання та умови реалізації

- (23) Умови споживання Послуги визначені пунктами 4-17 Постанови № 830.
- (24) Так, згідно з пунктом 5 Постанови № 830 виконавець забезпечує безпечне постачання теплоносія відповідно до цих Правил та умов договору про надання послуги з постачання теплової енергії. Теплоносій подається в обсязі відповідно до теплового навантаження будівлі. Значення температури теплоносія повинно відповідати температурному графіку теплової мережі (в частині температури подавального трубопроводу), значення тиску - гідравлічному режиму теплової мережі відповідно до умов договору.
- (25) Пунктом 6 Постанови № 830 визначено, що виконавець забезпечує постачання теплової енергії у відповідній кількості та якості, що забезпечує надання послуги встановленим нормативам:
- за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем - до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
 - за договором з колективним споживачем, колективним договором, індивідуальним договором, договором з власником (користувачем) будівлі - до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуги виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).
- (26) Відповідно до пункту 7 Постанови № 830, визначення кількості та якості послуги здійснюється відповідно до умов договору:
- 1) за показаннями вузла комерційного обліку теплової енергії та іншими засобами вимірювальної техніки - для колективного договору, договору з колективним споживачем, договору з власником (користувачем) будівлі, індивідуального договору;
 - 2) з урахуванням показань вузла (вузлів) розподільного обліку приладів-розподільовачів теплової енергії (у разі їх наявності) або дотриманням нормативної температури повітря у приміщеннях (для приміщень, не оснащених вузлами розподільного обліку/приладами-розподільовачами теплової енергії) - для індивідуального договору з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем.
- (27) Згідно з пунктом 13 Постанови № 830, надання послуги здійснюється виключно на договірних засадах.

3.2.4. Ціна

- (28) Відповідно до пункту 31 Постанови № 830 вартістю послуги є встановлений відповідно до законодавства тариф на теплову енергію для споживача, який визначається як сума тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, а для багатоквартирних будинків, обладнаних системою автономного теплопостачання, як сума тарифів на виробництво та постачання теплової енергії.
- (29) Пунктом 32 Постанови № 830 визначено, що плата за послугу розраховується виходячи з розміру встановленого тарифу та обсягу спожитої послуги, визначеного та розподіленого відповідно до законодавства.
- (30) Згідно з пунктом 33 Постанови № 830, плата виконавцю за індивідуальним договором про надання послуги з постачання теплової енергії з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем складається з:
- плати за послугу, визначеної відповідно до цих Правил та Методики розподілу, що розраховується виходячи з розміру затвердженого уповноваженим органом тарифу та обсягу її споживання;

- плати за абонентське обслуговування, визначеної виконавцем, розмір якої не може перевищувати граничного розміру, встановленого Кабінетом Міністрів України;
- плати за технічне обслуговування та поточний ремонт внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку, що забезпечують надання відповідної послуги, що визначається окремим договором між виконавцем та співвласниками багатоквартирного будинку.

Плата виконавцю за колективним договором та за договором з колективним споживачем складається із плати за послугу, що розраховується виходячи з розміру затверджених тарифів на послугу та обсягу спожитої послуги, визначеного відповідно до законодавства.

(31) Отже, Послуга є платною.

3.2.5. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

(32) Споживачами Послуги є фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору.

3.3. Визначення товарних меж ринку

(33) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(34) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(35) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

(36) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

(37) Відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання» система централізованого теплопостачання - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-централізованого теплопостачання.

(38) Таким чином, внаслідок технологічних особливостей Послуга за споживчими властивостями не має товарів-замінників.

(39) За таких обставин товарними межами ринку є Послуга, яка не має товарів-замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (40) Відповідно до вимог пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (41) Рішенням Виконавчого комітету Харківської міської ради від 20.12.2006 № 1186 «Про визначення виконавців послуг в житловому фонді міста Харкова» КП «ХТМ» визначено виконавцем послуги з постачання теплової енергії.
- (42) Пунктом 2.1. Статуту КП «ХТМ» визначено, що метою діяльності КП «ХТМ» є, зокрема, задоволення суспільних потреб населення міста Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності у якісній тепловій енергії.
- (43) Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуги є територія м. Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області, на якій розташована система теплопостачання, яка перебуває в господарському віданні КП «ХТМ» (далі – Територіальні межі).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (44) Відповідно до пункту 1.3. Методики, часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (45) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (46) Протягом опалювальних періодів з жовтня 2024 року по квітень 2026 року КП «ХТМ» здійснювало нарахування ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. плати за послугу з постачання теплової енергії без урахування показів допущеного до експлуатації засобу вимірювальної техніки (далі - ЗВТ).
- (47) Протягом періоду жовтень 2024 року - квітень 2026 року КП «ХТМ» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало Послугу.
- (48) В зазначений період та станом на травень 2026 року структура ринку Послуги залишалась не змінною, тобто структура даного ринку є сталою.
- (49) Отже, часовими межами ринку Послуги визначено період жовтня 2024 року – квітень 2026 року, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (50) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (51) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами

природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (52) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (53) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуги з постачання теплової енергії є теплопостачальна організація.
- (54) КП «ХТМ» рішенням Виконавчого комітету Харківської міської ради від 20.12.2006 № 1186 «Про визначення виконавців послуг в житловому фонді міста Харкова» було визначено виконавцем послуги з постачання теплової енергії.
- (55) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуги КП «ХТМ» у визначених територіальних та часових межах було єдиним надавачем Послуг.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (56) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (57) Ринок Послуги характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (58) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії»:
 - природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суміжний ринок - товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій
- (59) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій, зокрема, у сфері транспортування теплової енергії.
- (60) Відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії» до суміжних ринків, що регулюються відповідно до цього Закону, належать, зокрема постачання теплової енергії.
- (61) Згідно із статтею 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (62) Окрім цього, основними бар'єрами вступу на ринок Послуги є обмеження, пов'язані з

необхідністю мати в наявності сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-централізованого теплопостачання.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (63) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (64) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (65) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «ХТМ», яке є єдиним виконавцем Послуги у Територіальних межах, встановлювати свої умови при продажу товару, є ознакою ринкової влади
- (66) Таким чином, КП «ХТМ» за результатами діяльності протягом жовтня 2024 року – квітня 2026 року та станом на травень 2026 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуги в межах території м. Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області, на якій розташована система теплопостачання, яка перебуває в господарському віданні КП «ХТМ» із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (67) Відповідно до статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» комунальні послуги включають, зокрема послугу з постачання теплової енергії.
- (68) Відповідно до пункту 4 Постанови № 830 Послуга надається споживачу для потреб опалення або на індивідуальний тепловий пункт споживача для потреб опалення та приготування гарячої води.
- (69) Згідно з частинами першою та другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах. Договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (70) Відповідно до частин третьої та четвертої пункту 13 Постанови № 830 з пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону

України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором. Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.

- (71) Згідно частини шостої пункту 13 Постанови № 830, фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуги.
- (72) Пунктами 1 та 2 частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що у разі якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали з виконавцем комунальної послуги відповідний договір (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії), з ними укладається індивідуальний договір про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання. Такі договори вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.
- (73) Згідно з пунктом 7 частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», плата виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання, складається з:
- плати за послугу, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;
 - плати за абонентське обслуговування, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України.
- (74) Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» плата за абонентське обслуговування - платіж, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір) або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем) (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), що включає витрати виконавця, пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених цим Законом, а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води).
- (75) Відповідно частини шостої пункту 14 Постанови № 830 відокремлення (відключення) від мереж (систем) централізованого опалення (теплопостачання) та постачання гарячої води

не звільняє власників квартир та нежитлових приміщень від обов'язку відшкодування витрат за обсяг теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень та на функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку. Такий обсяг теплової енергії розраховується та розподіляється між всіма споживачами відповідно до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 № 315 (далі - Методика розподілу).

- (76) Пунктом 19 Постанови № 830 визначено, що комерційний облік послуги здійснюється вузлом (вузлами) комерційного обліку, що забезпечує (забезпечують) загальний облік споживання послуги у будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.
- (77) Згідно з пунктом 24 Постанови № 830 розподіл між споживачами обсягу спожитої у будівлі послуги здійснюється з урахуванням показань вузлів розподільного обліку/приладів-розподільювачів теплової енергії, а у разі їх відсутності - пропорційно опалюваній площі (об'єму) приміщення споживача відповідно до Методики розподілу.

Визначений за допомогою вузла (вузлів) комерційного обліку (а у випадках, передбачених частиною другою статті 9 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», - за розрахунковим або середнім обсягом споживання) обсяг спожитої у будівлі теплової енергії включає обсяги теплової енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень, які є самостійними об'єктами нерухомого майна, опалення місць загального користування, гаряче водопостачання (у разі ведення обліку теплової енергії у гарячій воді), забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції) та розподіляється між споживачами в порядку, визначеному статтею 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».

Обсяг теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень будівлі, а також на забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання, розподіляється також на споживачів, приміщення яких обладнані індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання або відокремлені (відключені) від системи (мережі) централізованого опалення (теплопостачання) та постачання гарячої води.

- (78) Згідно з пунктом 27 Постанови № 830 розподіл обсягів спожитої у будівлі послуги здійснює виконавець або визначена власником (співвласниками) будівлі інша особа, що здійснює розподіл обсягів послуги відповідно до обраної моделі договірних відносин.
- (79) Пунктом 32 Постанови № 830 визначено, що плата за послугу розраховується виходячи з розміру встановленого тарифу та обсягу спожитої послуги, визначеного та розподіленого відповідно до законодавства.
- (80) Згідно з абзацами другим та третім пункту 3 розділу I Методики розподілу, розподіл обсягів спожитих у будівлі/будинку комунальних послуг здійснюється між споживачами для житлових та нежитлових приміщень (в тому числі приміщень з індивідуальним опаленням, вбудованих, вбудовано-прибудованих або прибудованих приміщень, а також приміщень, які обладнані окремим входом), які є самостійними об'єктами нерухомого майна, не є самостійними об'єктами нерухомого майна, але перебувають у користуванні різних споживачів відповідних комунальних послуг, та власниками майнових прав на об'єкти нерухомого майна у завершеній будівництвом будівлі, право власності на які не зареєстровано. Розподіл між споживачами загального обсягу спожитої комунальної послуги у будівлі/будинку за відповідний розрахунковий період (далі - розподіл) здійснюється з урахуванням показань вузлів комерційного та розподільного обліку

(теплотлічильників, лічильників холодної води, лічильників гарячої води), установлених як у приміщеннях, так і за їх межами, або приладів-розподільювачів теплової енергії, установлених на опалювальних приладах опалюваних приміщень, а в окремих випадках - розрахунково.

- (81) Частиною першою статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» закріплено, що:
- вузол обліку - комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності) (далі - ВОТЕ);
 - вузол комерційного обліку - вузол обліку, що забезпечує загальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом;
 - вузол розподільного обліку - вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.
- (82) Відповідно до пункту 7.2.31. Правил технічної експлуатації установок і мереж, затверджених Наказом Міністерства палива та енергетики України від 14.02.2007 № 71 (далі – Правила технічної експлуатації установок і мереж) допуск до експлуатації вузла обліку теплової енергії у споживача здійснюється представником енергопостачальної організації в присутності представників споживача та метрологічного центру ЦОВМ, про що складається відповідний акт. При допуску до експлуатації вузла обліку у споживача після одержання акта представник енергопостачальної організації пломбує засіб вимірювальної техніки вузла обліку теплової енергії і теплоносія. Вузол обліку споживача визнається допущеним до ведення обліку отриманої теплової енергії і теплоносія після підписання акта представниками енергопостачальної організації, споживача і метрологічного центру ЦОВМ та його затвердження в установленому порядку. **Облік теплової енергії і теплоносія на основі показів ЗВТ вузла обліку споживача здійснюється з моменту підписання акта про його прийняття в експлуатацію.**
- (83) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» у будівлях, зазначених у частинах другій і третій статті 4 цього Закону, обсяг відповідної комунальної послуги, визначений за допомогою вузла комерційного обліку (а у випадках, передбачених частиною другою статті 9 цього Закону, - за розрахунковим або середнім споживанням), розподіляється між усіма споживачами з урахуванням показань вузлів розподільного обліку, приладів - розподільювачів теплової енергії відповідно до частин другої - четвертої цієї статті.
- (84) Частиною другою статті 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» закріплено, що визначений за допомогою вузла (вузлів) комерційного обліку (а у випадках, передбачених частиною другою статті 9 цього Закону, - за розрахунковим або середнім споживанням) обсяг спожитої у будівлі теплової енергії включає обсяги теплової енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень, які є самостійними об'єктами нерухомого майна, опалення місць загального користування, гаряче водопостачання (у разі обліку теплової енергії у гарячій воді), забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції) та розподіляється між споживачами в такому порядку:
- 1) загальний обсяг теплової енергії, що надходить до індивідуального теплового пункту, зменшується на обсяг теплової енергії, витраченої на приготування гарячої води, визначений на підставі показань відповідних вузлів обліку, а в разі їх відсутності - за

методикою розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства;

2) обсяг теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень будівлі, визначається та розподіляється між споживачами пропорційно до площі (об'єму) квартири (іншого приміщення) за методикою розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства;

3) загальний обсяг теплової енергії (крім обсягу теплової енергії, витраченого на приготування гарячої води, забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції), опалення місць загального користування та допоміжних приміщень будівлі, а також приміщень, де встановлені вузли розподільного обліку теплової енергії/прилади - розподільовачі теплової енергії) розподіляється між споживачами, приміщення/опалювальні прилади яких не оснащені вузлами розподільного обліку теплової енергії/приладами - розподільовачами теплової енергії, пропорційно до опалюваної площі (об'єму) таких споживачів.

Споживачам, приміщення яких оснащені вузлами розподільного обліку теплової енергії/приладами - розподільовачами теплової енергії/вузлами розподільного обліку витрати теплоносія (у разі обліку теплової енергії у гарячій воді), обсяг спожитої теплової енергії визначається за їхніми показаннями відповідно до методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, але не менше мінімальної частки середнього питомого споживання теплової енергії серед інших споживачів у будівлі відповідно до пункту 5 частини другої цієї статті.

- (85) Відповідно до пункту 5 частини другої статті 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» для споживачів, приміщення яких оснащені вузлами розподільного обліку, розподілене питома споживання теплової енергії в розрахунку на 1 квадратний метр площі (1 кубічний метр об'єму) квартири (іншого приміщення) не може становити менше мінімальної частки питомого споживання теплової енергії, яка визначається згідно з методикою розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (86) Підпунктом 4 пункту 3 розділу III Методики розподілу закріплено, що для опалюваного приміщення, оснащеного приладом (приладами) розподільного обліку теплової енергії, крім обсягу теплової енергії, визначеного на підставі його/їх показань, донараховується обсяг теплової енергії $Q^{\text{дон}}_{\text{пр.ж}}$ або $Q^{\text{дон}}_{\text{пр.г}}$, якщо фактичне споживання теплової енергії у такому приміщенні менше мінімальної частки середнього питомого споживання, яка визначається відповідно до пунктів 1-3 розділу VI цієї Методики.
- (87) Отже, розподіл обсягу спожитої теплової енергії споживачами, приміщення яких оснащені вузлами розподільного обліку теплової енергії/приладами - розподільовачами теплової енергії/вузлами розподільного обліку витрати теплоносія, повинен здійснюватися з урахуванням показань прийнятих до експлуатації ЗВТ відповідно до Методики розподілу.

5. ВИКЛАД ОБСТАВИН СПРАВИ

- (88) ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. на праві приватної власності належать нежитлові приміщення (інформація, доступ до якої обмежено) (далі - Приміщення).

- (89) За інформацією, наданою Заявником, на підставі Робочого проекту Проектної документації на реконструкцію існуючої системи централізованого опалення нежитлових приміщень (*інформація, доступ до якої обмежено*), погодженого актом КП «ХТМ» від 08.01.2024 № 34-004/ВТУ, ФОП КУЧЕРЕНКОМ В.А. проведена реконструкція системи централізованого опалення Приміщення з влаштуванням індивідуальної системи централізованого опалення та відокремленим вузлом керування.
- (90) Як вбачається з матеріалів Справи, 27.08.2024 КП «ХТМ» здійснило пломбування запірної арматури та балансувального клапана на подавальному і зворотному трубопроводах Приміщення, про що складено Акт пломбування запірної арматури та обмежувальних пристроїв від 27.08.2024 № 178/4. Після чого, 12.09.2024 КП «ХТМ» у присутності ФОП КУЧЕРЕНКА В.А. проведено обстеження вузла обліку теплової енергії (далі – ВОТЕ), встановленого на вводі у Приміщення, за результатами якого складено Акт допуску до експлуатації вузла обліку теплової енергії від 12.09.2024 № 43702 (далі – Акт допуску до експлуатації ВОТЕ) та опломбовано ЗВТ. До Заяви ФОП КУЧЕРЕНКОМ В.А. додані фотоматеріали, на яких відображені ВОТЕ Приміщення та покази ЗВТ, які дорівнюють 0.000 Гкал.
- (91) Отже, з моменту підписання Акту допуску до експлуатації ВОТЕ облік теплової енергії, наданої ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А., повинен здійснюватися на підставі показників ЗВТ. Проте за опалювальні періоди з жовтня 2024 року по квітень 2026 року КП «ХТМ» здійснювало йому нарахування за послугу з постачання теплової енергії без урахування показів ЗВТ, що підтверджується рахунками – фактурами та актами виконаних робіт по наданню послуги з постачання теплової енергії.
- (92) Відповідно до інформації КП «ХТМ», наданої листом від 18.02.2025 № 02-46/1347 (вх. від 19.02.2025 № 70-01/574): *«Пломбування запірної арматури на вводі системи теплоспоживання нежитлових приміщень ФОП КУЧЕРЕНКА В.А. за адресою: (інформація, доступ до якої обмежено), виконано для запобігання самовільного підключення системи теплоспоживання, без відповідного допуску»* (мова оригіналу).
- (93) Отже, після пломбування 27.08.2024 КП «ХТМ» запірної арматури та балансувального клапана на подавальному і зворотному трубопроводах Приміщення ФОП КУЧЕРЕНКО В.А. не отримує послугу з постачання теплової енергії, що підтверджується показами введеного в експлуатацію ЗВТ.
- (94) Водночас, як зазначило КП «ХТМ» у листі від 14.03.2025 № 05-07/2109 (вх. від 14.03.2025 № 70-01/950), нарахування ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. за послугу з постачання теплової енергії Підприємство здійснює згідно з опалюваною площею Приміщення.
- (95) Відповідно до інформації КП «ХТМ», наданої листом від 24.04.2026 № 12-90/7892 (вх. від 24.04.2026 №70-01/1842) 08.04.2026 КП «ХТМ» здійснено обстеження системи теплоспоживання Приміщення, про що складено Акт від 08.04.2026 № 178/1097, з урахуванням якого ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. надано довідку від 15.04.2026 № 46-006-Д/УПР про виконання технічних умов та внесено зміни до індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії.
- (96) Згідно з інформацією КП «ХТМ», наданою листом від 24.04.2026 № 12-90/7892 (вх. від 24.04.2026 №70-01/1842) ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. *«Нарахування за послугу з постачання теплової енергії з початку опалювального сезону 2026-2027 років будуть виконуватись згідно з внесеними змінами до індивідуального договору з урахуванням показань приладу обліку теплової енергії»* (мова оригіналу).
- (97) При цьому, у період з жовтня 2024 року по квітень 2026 року ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. здійснювалось нарахування плати за послугу з постачання теплової енергії без врахування показників прийнятого до експлуатації засобу вимірювальної техніки. Інформація наведена у таблиці № 1.

Таблиця № 1.

Місяць, за який здійснено нарахування	Розмір нарахованої плати, грн. з ПДВ
листопад 2024 року	21 788,95
грудень 2024 року	61 170,74
січень 2025 року	66 796,32
лютий 2025 року	69 295,07
березень 2025 року	55 498,15
квітень 2025 року	48 550,86
листопад 2026 року	51 908,23
грудень 2026 року	75 419,22
січень 2026 року	83 854,92
лютий 2026 року	67 267,20
березень 2026 року	49 275,00
Всього	650 824,66

6. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (98) Як вже вище зазначалось, нарахування плати за Послугу за наявності встановленого та прийнятого в експлуатацію ВОТЕ має здійснюватися відповідно до показань ЗВТ.
- (99) В той же час, за таких умов КП «ХТМ» здійснює нарахування плати за Послугу ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. за опалювальною площею Приміщення, що не відповідає нормам діючого законодавства. Так, аналізом рахунків-фактур та актів виконаних робіт по наданню послуги з постачання теплової енергії по особовому рахунку № 17801-5873 за період з жовтня 2024 року по березень 2026 року, наданих КП «ХТМ» листом від 24.04.2026 № 12-90/7892 (вх. від 24.04.2026 №70-01/1842) встановлено, що протягом листопада 2024 року – березня 2026 року КП «ХТМ» здійснило Заявнику нарахування плати за Послугу у розмірі 650 824,66 гривень.
- (100) Такі нарахування призводять до понесення Заявником додаткових фінансових витрат, що в свою чергу призводить до ущемлення інтересів споживача, адже ФОП КУЧЕРЕНКО В.А. має сплачувати за Послугу, яку фактично не отримує.

7. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ ТАКИХ ДІЙ

- (101) Дії КП «ХТМ», які полягають у нарахуванні ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. плати за Послугу без врахування показників ЗВТ, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку Послуги, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (102) За відсутності конкуренції на ринку Послуги споживачі не мають альтернативних джерел їх придбання.

8. ВИСНОВКИ У СПРАВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (103) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження

конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (104) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (105) Враховуючи вищезазначене, дії КП «ХТМ», які полягають у нарахуванні ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. плати за Послугу без врахування показників прийнятого до експлуатації ЗВТ, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з постачання теплової енергії, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

9. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (106) На подання від 12.05.2026 № 70-03/313-П з попередніми висновками у Справі КП «ХТМ» листом від 26.05.2026 № 26-19/9733 (вх. від 26.05.2026 №70-01/2378) надало наступні пояснення: *«...фактично до 15.04.2026 року у нежитлових приміщеннях ФО-П КУЧЕРЕНКО В.А. індивідуальна система централізованого опалення з відокремленим вузлом керування та приладом комерційного обліку теплової енергії була відсутня. Тобто моментом введення в експлуатацію індивідуальної системи централізованого опалення з відокремленим вузлом керування та приладом комерційного обліку теплової енергії, а також початком нарахування споживання теплової енергії за показаннями індивідуального комерційного приладу обліку, є дата повного виконання всіх вимог технічних умов № 09-30/10302 від 28.09.2023, що підтверджується Довідкою про виконання технічних умов № 46-005-2/УПР від 15.04.2026.*

До зазначеної дати система теплоспоживання приміщень перебувала у складі загальнобудинкової системи опалення багатоквартирного житлового будинку. У зв'язку з цим нарахування за послугу з постачання теплової енергії по особовому рахунку 17801-5873(3) проводилися відповідно до фактичних показань загальнобудинкового приладу обліку теплової енергії та вимог Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 № 315 (далі – Методика № 315).

Відповідно до пункту 10 розділу I Методики № 315, базою для розподілу загального обсягу спожитої теплової енергії у будівлі за відсутності приладів розподільного обліку є опалювана площа приміщень, зазначена у договорі про надання послуги з постачання теплової енергії» (мова оригіналу).

- (107) З цього приводу, слід зазначити наступне.
- (108) Відповідно до пункту 1.2. Правил технічної експлуатації установок і мереж положення цих Правил поширюються на суб'єктів відносин у сфері теплопостачання (в тому числі, які мають власні джерела теплопостачання), що займаються виробництвом, передачею та постачанням теплової енергії або є споживачами теплової енергії незалежно від їхньої відомчої належності та форм власності, що є складовою частиною системи заходів щодо організації виробництва, перетворення, постачання та споживання теплової енергії.
- (109) Згідно з пунктом 7.2.31. Правил технічної експлуатації установок і мереж вузол обліку споживача визнається допущеним до ведення обліку отриманої теплової енергії і теплоносія після підписання акта представниками енергопостачальної організації, споживача і метрологічного центру ЦОВМ та його затвердження в установленому

порядку. Облік теплової енергії і теплоносія на основі показів ЗВТ вузла обліку споживача здійснюється з моменту підписання акта про його прийняття в експлуатацію.

- (110) Відповідно до пункту 10 Порядку прийняття приладу обліку на абонентський облік, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.10.2018 № 270, з дати складання акта про прийняття вузла розподільного обліку (приладу - розподільвача теплової енергії) на абонентський облік такий вузол (прилад - розподільвач теплової енергії) є прийнятим виконавцем відповідної комунальної послуги (визначеною власником (співвласниками) будівлі іншою особою, яка здійснює розподіл обсягів комунальної послуги між споживачами) на абонентський облік, а показання його засобів вимірювальної техніки є обов'язковими для визначення обсягів спожитої комунальної послуги та розрахунків за неї.
- (111) Як вже зазначалося у розділі 5 цього рішення, 27.08.2024 КП «ХТМ» здійснило пломбування запірної арматури та балансувального клапана на подавальному і зворотному трубопроводах Приміщення, про що складено Акт пломбування запірної арматури та обмежувальних пристроїв від 27.08.2024 № 178/4.
- (112) Відповідно до інформації КП «ХТМ», наданої листом від 18.02.2025 № 02-46/1347 (вх. від 19.02.2025 № 70-01/574): *«Пломбування запірної арматури на вводі системи теплоспоживання нежитлових приміщень ФОП КУЧЕРЕНКА В.А. за адресою (інформація, доступ до якої обмежено), виконано для запобігання самовільного підключення системи теплоспоживання, без відповідного допуску»* (мова оригіналу).
- (113) Отже, з урахуванням цього, з моменту пломбування запірної арматури та балансувального клапана на подавальному і зворотному трубопроводах Приміщення (27.08.2024), ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. послуга з постачання теплової енергії не надавалася.
- (114) Після пломбування запірної арматури та балансувального клапана на подавальному і зворотному трубопроводах Приміщення, 12.09.2024 КП «ХТМ» проведено обстеження ВОТЕ, встановленого на вводі у Приміщення та складено Акт допуску до експлуатації вузла обліку теплової енергії від 12.09.2024 № 43702 та опломбовано ЗВТ.
- (115) Отже, з моменту підписання Акту допуску до експлуатації ВОТЕ облік теплової енергії, наданої ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А., повинен здійснюватися на підставі показників ЗВТ.
- (116) Проте, КП «ХТМ» ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А. здійснювало нарахування плати за послугу з постачання теплової енергії відповідно до опалювальної площі Приміщення, без врахування показників прийнятого до експлуатації засобу вимірювальної техніки.
- (117) Таким чином, пояснення КП «ХТМ», надані листом від 26.05.2026 № 26-19/9733 (вх. від 26.05.2026 №70-01/2378) не спростовують висновки, викладені у цьому рішенні.
- (118) На подання від 12.05.2026 № 70-03/313-П з попередніми висновками у Справі, надіслане за місцезнаходженням адвоката Панасюка І.В., останній міркувань або заперечень не надав.

10. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ У СПРАВІ

- (119) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться, а заперечення не спростовують висновок адміністративної колегії Відділення про те, що КП «ХТМ», яке протягом жовтня 2024 року – квітня 2026 року та станом на травень 2026 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з постачання теплової енергії в межах території м. Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області, на якій розташована система теплопостачання, яка перебуває в господарському віданні КП «ХТМ», здійснивши нарахування ФОП КУЧЕРЕНКУ В.А.

плати за послугу з постачання теплової енергії без врахування показників прийнятого до експлуатації засобу вимірювальної техніки, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з постачання теплової енергії, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (120) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

11. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (121) Відповідно до абзацу другої частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (122) Відповідно до підпункту 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468 (далі – Порядок визначення розміру штрафу), визначення базового розміру штрафу за порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, зловживань монопольним (домінуючим) становищем за вчинення порушень, передбачених пунктами 1, 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) (крім порушень, визначених в підпункті 2 цього пункту), базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.
- (123) Відповідно до пункту 1 розділу V Порядку визначення розміру штрафу, у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин.
- (124) Відповідно до пункту 2 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, з метою забезпечення можливості врахування обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують його порівняно з базовим розміром, базовий розмір штрафу не повинен перевищувати двох третин граничного розміру штрафу
- (125) Відповідно до абзацу 2 пункту 1 розділу V Порядку визначення розміру штрафу, у разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.
- (126) З урахуванням вказаного, у Відділення відсутні обставини, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим.
- (127) Відповідно до інформації КП «ХТМ», наданої листом від 03.03.2026 № 12-14/3860 (вх. від 03.03.2026 № 70-01/846), дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), отриманий Підприємством за 2025 рік, складає 6 856 708 000 (шість мільярдів вісімсот п'ятдесят шість мільйонів сімсот вісім тисяч) гривень.
- (128) Протягом листопада 2024 року – березня 2026 року КП «ХТМ» здійснило Заявнику нарахування плати за Послугу у розмірі 650 824,66 гривень. Таким чином, розмір доходу

(виручки), пов'язаного з порушенням, складає 650 824,66 гривень.

Враховуючи викладене, на підставі статей 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 із змінами та доповненнями, пункту 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468, адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*, місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, за результатами діяльності протягом жовтня 2024 року – квітня 2026 року та станом на травень 2026 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з постачання теплової енергії в межах території м. Харкова, селища Пісочин Харківського району, селища Солоницівка Дергачівського району Харківської області, на якій розташована система теплопостачання, яка перебуває в господарському віданні КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ», із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*, місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, які полягають у нарахуванні ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ - ПІДПРИЄМЦЮ КУЧЕРЕНКУ ВОЛОДИМИРУ АНАТОЛІЙОВИЧУ плати за послугу з постачання теплової енергії без врахування показників прийнятого до експлуатації засобу вимірювальної техніки, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з постачання теплової енергії, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» (ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*), припинити порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у 2-х місячний строк з дня його отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно зі статтею 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу та пені суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу, пені.

Відповідно до частини шостої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та в порядку, визначеному пунктом 6 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), протягом 30 календарних днів із дня одержання рішення особа, на яку накладено штраф, може звернутися до Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України із заявою про відстрочення або розстрочення сплати накладеного штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Головуюча колегії

Наталя ТРЕГУБЕЦЬ